

FLORIN LOGREȘTEANU

Casa cu iederă

Colecția: Biblioteca Contemporanul • Roman
Coperta și colaj: Florin Afloarei

Lector: Vlad Roman
Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu

Editura Contemporanul
OP-22, CP-113, Sector 1, București,
Cod 014780, România
Tel/Fax: 4021-2125692; 4021-3106618
E-mail: office@contemporanul.ro
www.contemporanul.ro

Anul apariției: 2011

Ediție Digitală

ISBN 978-606-92683-3-9

Copyright © 2011 Contemporanul

Florin Logreșteanu s-a născut la 14 mai 1948 în orașul Sibiu. După finalizarea studiilor liceale, la Colegiul Național „Nicolae Titulescu” din Craiova, s-a înscris la Facultatea de Filologie, secția Limba română – Limba franceză din același oraș, absolvită în anul 1972. În anul 1984 a obținut titlul de Doctor în Filologie la Centrul de Cercetări Etnologice și Dialectologice din București, cu teza „Terminologia medicală populară. Polisemantism și expresivitate”. În prezent, profesor de literatura română și universală la Colegiul Național „Elena Cuza” din Cetatea Băniei. Din anul 1999 este membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Debut absolut: 1974, în revista *Lucașfărul*, cu schița *Balans*, la recomandarea criticului literar S. Damian și a prozatorului Nicolae Velea. Colaborări la revistele: *Lucașfărul*, *Ramuri*, *Contemporanul*. *Ideea Europeană*, *Mozaicul*, *Ziua literară*, *Scrisul Românesc*, *Dialog*, *Contribuții filologice* ș.a.

Debut editorial: *Răspântia păsărilor*, nuvele, Editura Albatros, București, 1977.

Alte apariții editoriale: *Trepte*, roman, Editura Cartea Românească, București, 1989; *Inseparabili*, roman, E.G.A., Craiova, 1995; *Labirinturi*, roman, Editura Cartea Românească, București, 2003.

Referințe critice (selectiv): Eugen Negrici, Nicolae Ciobanu, Laurențiu Ulici, Dan Cristea, Florea Miu, Constantin M. Popa, Petre Ciobanu, Gabriel Coșoveanu, Irina Cucu, Paul Aretzu, Marian Popa ș.a.

Florin Logreșteanu, membru, din 1999, al Uniunii Scriitorilor din România, a debutat în 1974, în revista *Lucașfărul*, la recomandarea lui S. Damian și a prozatorului Nicolae Velea. A publicat, până astăzi, un volum de nuvele (*Răspântia păsărilor*, ed. Albatros, 1977) și trei romane (*Trepte*, C.R., 1989; *Inseparabili*, E.G.A., Craiova, 1995; *Labirinturi*, C.R., 2003), despre care s-au pronunțat critici importanți, precum L. Ulici, Dan Cristea, Constantin M. Popa, Eugen Negrici, N. Ciobanu, Marian Popa, G. Coșoveanu, Paul Aretzu etc.

Florin Logreșteanu (care e Doctor în Filologie și profesor la Colegiul Național Elena Cuza din Craiova) propune editurii dumneavoastră noul său roman intitulat *Balkanic Projects. Casa cu iederă*. Acțiunea lui se desfășoară pe fundalul evenimentelor care au premers conflictului balcanic dintre sârbi și albanezi din ultimul deceniu al mileniului trecut. L-am citit în manuscris și sunt în măsură să spun că e vorba de un excelent roman al psihozei colective, care luminează subsolurile conștiinței umane.

Eugen Negrici

*Sârbii și albanezii ne apar uneori ca
simpli pionii pe scena celor mari!*

Acad. Dan Berindei

Bănuia că răpitoarea pândește dinspre Bălți. De partea cealaltă a întinderii de apă se aflau dealurile hașurate de văiuge și grohotișuri. Pădurea era departe: pe dealuri, arbori schimnici se refuzau cheres-tegiilor, atrași aici de mirajul unor câștiguri ușoare, la îndemână. După zile de căutări, coborau dealul tuturor promisiunilor cu buzele umflate: sub scoarța vânat-cărămizie a arborelui, cancerul lemnului înghițea hulpav fibra; vâna crudă, puternică – rumeguș și putreziciune...

Răpitoarea era vicleană, dar mândră: nu ataca pe neașteptate; nici la adăpostul întunericului. Acționa de obicei în zori, după prima rază a soarelui: își anunța prezența mai întâi prin zbor planat, deasupra grădinii; concentrat, înaintea atacului, deasupra Casei cu iederă. Abilă, evita să se lase surprinsă; pândită, făcea feste inteligente vânătorului...

Hader nu era vânător. Patrona o mică dugheană cu dulciuri în Piața Libertății. Jumătate din ce câștiga cheltuia pe semințe pentru hrana păsărelelor care cuibăreau sau numai se adăposteau în împletitura masivă a imobilului. Pasiunea pentru păsări o moștenise de la Tata-Hader și de mai departe, de la Moșu-Hader și mai de departe... N-ar fi știut să spună... Probabil de când fusese ridicată Casa cu iederă – azi, imobil, ieri, cetate și cândva..., iar n-ar fi știut să spună... Dar ce mai conta!... Se bucura că existau păsările și că ele se simțeau în siguranță în vecinătatea locatarilor Casei: mierle, vrăbii, porumbei sălbatici, pițigoi, pupeze, rândunele, cuci, lăstuni, guguștiuci și chiar o pereche de bufnițe trăiau aici în bună înțelegere. Bătrânul le iubea și la rându-i se simțea iubit de păsări. Le deprinsese obiceiurile și cântecul, iar ele, mulțumite, îl întâmpinau vesele ori de câte ori se apropia de iederis, cumpănind în mână săcuiul cu semințe.

Necazurile au început într-o dimineată, când Hader, ieșind să le hrănească, fu martorul unei scene de coșmar, de neimaginat până atunci la Casa cu iederă: sub privirile sale contrariate, un bolid viu, uriaș, s-a năpustit fulgerător de aiurea în țesătura de plante; o zbatere de aripi, piuituri disperate și răpitoarea face cale întoarsă purtând în gheare victima: un guguștiuc tânăr, abia ieșit la zbor.

Din acel moment, Hader n-a mai fost bun de nimic. Dugheana cu dulciuri din Piața Libertății a rămas închisă, spre dezamăgirea copiilor de la școala de vis-à-vis, care continuau s-o asalteze în pauzele cursurilor, în speranța că bătrânul ar fi revenit. În schimb, Hader pare că a uitat că este și patron. Cât e ziua de lungă nu se mai desprinde de Casa cu iederă. Dă târcoale imobilului, observând, veghind, așteptând. Numai noaptea târziu intră în odăița lui unde se închide până în zorii zilei următoare... Vecinii sunt uimiți de comportamentul bătrânului. Au devenit suspicioși. Câțiva cârcotași îl bănuiesc de intenții rele, cei mai mulți îl compătimesc. Motivele sunt, ca de obicei, imaginate: ba că bătrânului îi merg prost afacerile; ba că e bolnav de o boală despre care nu dorește să vorbească; ba că singura rudă îndepărtată, un nepot dintr-un sat din bălțile Dunării, a încetat să-i mai dea vești... Ceva se petrecea cu bătrânul atât de prietenos și de vorbăreț până nu demult... Tras de limbă, Hader se preface că nu înțelege, ori răspunde monosilabic. Despre nenorocirea la care asistase involuntar nu suflă nimănui o vorbă. Nădăjduiește să rămână o simplă întâmplare...

Dar o nenorocire nu vine niciodată singură. Răpitoarea s-a dovedit a fi o pasăre înverșunată, abilă, prevăzând totul, aproape matematic; singurul ignorat: Hader... Ataca și prindea victima chiar sub privirile lui. I-ar fi smuls-o și din brațe, dacă bătrânul ar fi catadicsit s-o apere astfel. Bolnav sufletește, Hader se încăpățânează să nu-și piardă cumpătul. Afacerile îi merg prost dar puținii bani tot îi ajung să cumpere semințe pentru păsările care se adăpostesc în perdeaua de iederă; mai procură arcuri și sârmă oțelită; întocmește capcane; și așteaptă...

Ca un făcut, câteva zile la rând răpitoarea n-a mai apărut. „O fi bănuț ceva?... I-o fi dat cineva de veste?” se copi-

lărește Hader. „Aș, nu se poate... Când îi va fi foame, se va întoarce...”

S-a întors flămândă și mai agresivă ca de obicei. Victimă i-a fost o porumbiță florie care tocmai începuse să cuibărească. „Dihania dracului! Cum de a știut să aleagă momentul?...” își frânge mâinile Hader. Cu o seară înainte, scosese lațurile. Răpitoarea evitase capcana, în schimb zeci de păsărele le deveniseră victime; din protector, fără voia lui, Hader le fusese călău... Bătrânul și-a recunoscut păcatul dar n-a renunțat să se lupte cu diavolul...

Hotărât, dinspre baltă ar fi trebuit să apară... Hader o așteaptă răbdător în ascunzătoarea lui improvizată în uscătoria de la etajul doi al imobilului. De tocul pervazului ferestruicii se sprijină pușca cu aer comprimat cumpărată cu ce bani i-au mai rămas după falimentarea micului magazin cu dulciuri din Piața Libertății. Pentru o armă de foc performantă i-ar fi fost necesari și bani mai mulți și autorizație, iar lui îi lipsiseră și banii și timpul pentru îndeplinirea formalităților cu autorizația...

Pasărea sângeroasă nu se lăsă prea mult așteptată. Apăru mai întâi ca un punct minuscul pe cerul orașului, ca o minge pe cerul grădinii și în cele din urmă se năpusti peste imobilul de culoarea ierbii. Deși nu fusese luat prin surprindere, Hader reacționează cum nu se poate mai prosteste: involuntar, se adăposti în spatele peretelui betonat, sub tocul ferestrei, lovind și arma, care alunecă pe podea. Încercase impresia că răpitoarea îl vizase pe el... Când își reveni, doar pene împrăștiate pe de-a rândul îi confirmau că nenorocirea se consumase ca și-n alte dăți...

După ultimul eveniment, Hader nu mai este bun de nimic; întins peste patul lui de scânduri, tace refuzându-și și strop de băutură și fărâmitură de pâine. Când ațipește, i se năzare numai volbură de păsări ucigașe aruncându-se bezmetice peste Casa cu iederă, făcând-o să se cutremure. Nu știe să le recunoască: aveau trup de reptilă, ciocuri proeminente, mai degrabă guri de căpcăuni dezvelind șiruri de dinți cu lame de ferăstrău suprapuse, pânțele acvatice placate în solzi de os și coadă de șopârlă. Dacă nu le-ar fi văzut în zbor, sfâșiind aerul, frecându-se noaptea de corpurile cerești până deveneau incandescente și explodând în erupții apocaliptice, ori hașurând bezna în geometrii dintre

cele mai imprevizibile, nici nu și-ar fi închipuit că erau păsări. Dar erau...

A fost vis sau întâmplarea se petrecuse aievea?... Hader se ridică din patul în care zăcuse nevegheat de nimeni o noapte semănând cu o moarte clinică și ignorându-și slăbiciunea fizică se târăște până la fereastră. Afară plouă: apă și foc se amestecă sub tavanul cupolei ce se închide peste Casa cu iederă, dar pe pereții ei plânși și încâlciți ca mătasea broaștei doar lichidul străveziu și fierbinte al cerului se scurge în fuioare gălăgioase, tulburându-se brusc la contactul cu asfaltul murdar, înțesat cu alveole din care țâșnesc suculente puroaie nămolose.

Hader se cutremură. Își turtește fața de geamul rece, să vadă mai bine. Plouă cu rafale peste burdufuri negre, greoaie, prăbușite pe de-a rândul lângă Casa cu iederă. Bătrânul cascadează ochii neînțelegând mare lucru. Numai când fulgerul se întetesc, reușește să deslușească arătările din noaptea de coșmar, reptilele-căpcăun cu carcasa oțelită, păsările-șopârlă dezmoțite dintr-o preistorie care pare că se repetă printr-un neverosimil capriciu al destinului. Agonizează prin nămoalele curții, cu aripile înmuiate și ferfenițite de furtună, atârnând frânte de-a lungul trupurilor elefantine. Spectacolul este grotesc. Involuntar, Hader rânjește: trădate de zarea din care coborâseră odată cu apa și focul, mureau. Bătrânul își înfundă și mai mult fața în fereastra umedă de condens. Vrea să vadă și să se convingă de sfârșitul năpârcilor. Face lucrul acesta un timp pe care nu-l poate aprecia, pe urmă roata zilei se rostogolește după asfințit și Hader simte somnul foarte aproape. Fără să și-l dorească prea mult, gustă, în sfârșit, liniștea de care pâruse până atunci înstrăinat pentru tot restul zilelor ce le mai avea de trăit între zidurile Casei cu iederă.

În dimineața următoare, Hader hotărî să părăsească odăița cu aer închis în care zăcuse ca și bolnav fără ca nimeni să-i deschidă ușa. Privește mai întâi afară, pe aceeași fereastră a cărei sticlă este acum uscată și limpede. Nu mai plouă dar culorile zilei sunt mohorâte, închise. Înghite în sec și începe să-și târască pașii spre ușă. Simte în tot corpul dureri cumplite dar nu-i trece prin minte să renunțe. Se strecoară cum poate până în curte și își umple plămâni cu aer proaspăt.

Are în față aripa de est a Casei, un perete masiv dar corodat și coșcovit, amenințat de o prăbușire iminentă. Doar țesătura deasă de iederă își menține, nealterată, prospețimea, ascunzând ochiului străin adevărata vârstă a imobilului. Și aici cuibăresc păsările. Securitatea lor este relativ asigurată de poziția clădirii, mascată de alte două construcții masive, o centrală termică și instituția bancară neterminată a unui sârb ce făcuse avere în Vest. Între ele – câțiva metri pătrați de curte, un spațiu închis, în felul său o închisoare care oferă o siguranță aleatorie. Mai bine de un veac, de când probabil viermuiesc aici păsările, nimic și nimeni nu le-a deranjat. Pe de-a rândul, semințe de floarea-soarelui, mei și grâu, ignorate de zburătoarele mult prea sătule în abundența ce le-o asigură fiecare dintre nostalgiile veritabilelor gospodării țărănești, ei înșiși prizonierii cămăruțelor igrasioase și prost aerisite, așteaptă minunea germinării, care însă nu se întâmplă niciodată. În general, razele soarelui nu pătrund aici iar când reușesc s-o facă nu întâlnesc decât un sol ordinar, un amestec de pietriș, praf și reziduuri toxice. Hader nu s-ar fi gândit până astăzi la toate acestea dacă nenorocirea nu s-ar fi abătut din senin asupra Casei cu iederă. E adevărat, numai în partea dinspre grădină. Fâșia de pământ desenată cu pomi și straturi cu flori devenise între timp nesigură. Câteva atacuri neașteptate ale răpitoarelor solitare de peste Bălți, pe urmă păsările-reptilă din noaptea apocaliptică înlocuiseră liniștea cu coșmarul. Lui Hader i se oprește răsuflarea numai gândindu-se la ce îl așteaptă de partea cealaltă a clădirii.

Se hotărăște greu să ocolească aripa interioară a Casei prin nămolul clisos a ceea ce nu izbutise niciodată să fie o alee adevărată. Știe că nu are de ales. Totul este o chestiune de minute. „Hai, Hader!... Grăbește-te, Hader!...” se aude și-și apasă palmele pe piept, să atenueze vocea. Îi trece prin minte că i-ar prinde bine, pentru orice eventualitate, pușcoacea cu aer comprimat și n-ar fi rău să se întoarcă după armă. Parcă o și vede, în cămăruța lui, sprijinită de lada patului. „Ei, Hader, ce mai aștepți?... Soarele e deja sus, omule!...”

În clipa următoare, hotărârea este deja uitată. Fulgerări de aripi și piuituri dezarticulate îi înnegurează gândurile. Privirile bătrânului se răsucesc, involuntare, buimace, spre

iederiş. Vede cum se smulg în afară cinteze și grauri întunecați, turturele fudule și gureșele vrăbii. Câteva se fac nevăzute peste centrala termică dar cele mai multe zboară dezorientate în jurul încregăturii de plante, încercând să revină la locurile de cuibărit, se îndepărtează brusc, alungate și cu mai mare spaimă de ceea ce se întâmplă înăuntru... Circumspect, Hader se apropie, caută unghiul cel mai favorabil, să poată vedea, dar și să nu sperie și mai mult păsările, și rămâne pironit locului, necrezându-și privirilor: în iederiş vraiaștea este totală: feluritele păsări, de-a valma, își distrug cuiburile, împrăștiindu-le, agitate, care cum apucă: cu ghearele rășchirate, cu ciocul și cu aripile. „Nu!... Nu!... De ce?...” se împotrivește Hader, întinde involuntar brațele să oprească dezastrul. Prinde din zbor câlții, paiele și fulgii și îngrămădește totul în rămuriș. Curând simte că puterile încep să-l lase. „Oh, nenorocire!... Păsările mele!...” bolborosește înfundat, continuând să se agite fără folos lângă țesătura de iederă. Părea că-și pierduse mințile...

Cât să fi durat toată nebunia asta?... În iederiş n-a mai rămas nimic de distrus și păsările nu se mai agită, dar sunt în stare de șoc. Cu lacrimi în ochi, Hader caută în gând o soluție, însă mintea nu-l ajută, închide ochii și i se năzare că vede păsări-reptilă dându-i târcoale. Curios, nu-i este teamă și nu încearcă să le alunge. Le urmărește zborul și se minunează de abilitatea cu care se strecoară prin strâmtoarea locului în ciuda dimensiunilor uriașe. Putea să jure că ar fi reușit să-și găsească victimele și-n gaură de șarpe...

Nu peste mult timp, păsările-reptilă dispar fără urmă. Bătrânul își simte brațul strâns ca într-un clește și se întoarce...

– Hader... Vechea ta meteahnă... Dar unde-ai fost, bre, zilele astea?

Chiril, grecul de la mansarda Casei cu iederă, apăruse pe neașteptate în spatele său. Mirosea, ca de obicei, a alcool tare și prost. Cu siguranță, acum se bucura că-l surprinse. Hader reușește cu greu să-și ascundă iritarea:

– Oh, nenorocire!... Unde să fiu?... Nu m-am mișcat din casă... Mi-a fost rău, bre, Chiril... Am zăcut...

Grecul face ochii mari, speriat de câteva păsări care tocmai îi treceau peste cap, aproape atingându-l cu aripile.